

ગુજરાતી

એમ.એ. ભાગ ૧ (૨૦૦૩)ની પરીક્ષા માટે

મુખ્ય અને ગૌણ

પ્રશ્નપત્ર ૧ : કૃતિઓનો વિશિષ્ટ અભ્યાસ :

નીચે દર્શાવેલી કૃતિઓનાં વિશિષ્ટ અભ્યાસ અભિપ્રેત છે :

૧. 'અખેગીતા'
૨. 'મળેલા જીવ' : પત્રાલાલ પટેલ
૩. 'ઉમાશંકર જોશીની ચૂંટેલી કવિતા' : સં. ભોળાભાઈ પટેલ.

કેટલાક સૂચિત સંદર્ભગ્રંથો

૧. મધ્યકાલીન સાહિત્યનો ઇતિહાસ : રમેશ ત્રિવેદી
૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : સાહિત્ય પરિષદ ભાગ ૧-૨
૩. પત્રાલાલ પટેલ : પ્રમોદકુમાર પટેલ
૪. ઉમાશંકર જોશી—એક પ્રોફાઈલ : સુમન શાહ
૫. ઉમાશંકર જોશી : ભોળાભાઈ પટેલ

મુખ્ય

પ્રશ્નપત્ર ૨ : સાહિત્યમીમાંસા :

... ૬૦ ગુણ

૧. સંસ્કૃત સાહિત્યમીમાંસા :

- (ક) રસપ્રક્રિયા : ભરતનું રસસૂત્ર, લોલ્લટ, શંકુક, ભટ્ટનાયક અને અભિનવગુપ્ત કરેલી રસસૂત્રની ટીકા અને રસવિષયક વિચારણા, રસપ્રતીતિનાં વિધનો અને એનું નિરસન.
- (ખ) ધ્વનિવિચાર : ધ્વનિવાદ અને આનંદવર્ધન, ધ્વનિસ્વરૂપ, ધ્વનિના પ્રકારો.
- (ગ) કુન્તકનો વક્રાંકિતવિચાર, વક્રાંકિતના પ્રકારો, માર્ગો.
- (ઘ) જગન્નાથનો રમણીયતા-વિચાર.

૨. પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસા :

... ૬૦ ગુણ

- (ક) એરિસ્ટોટલે આપેલી ટ્રેજડીની વિભાવના, અનુકરણ સિદ્ધાંત, કેથાર્સિસ ટ્રેજડીનાં ઘટકતત્ત્વા.
- (ખ) લોન્ગીનસના ઉદાતતત્ત્વના ખ્યાલનો પરિચય
- (ગ) મેથ્યુ આર્નોલ્ડનો કાવ્યવિચાર-કવિતા જીવનની સમીક્ષા, સત્ય અને પ્રગલ્ભ નિષ્ઠા (High Seriousness).
- (ઘ) ટી. એસ. એલિયટનો કાવ્યવિચાર : પરમ્પરા અને વૈયક્તિકતા વિભાવ, વસ્તુલક્ષી સાર્વભંધક, કવિતાના ત્રણ સુર, કવિતાનું સંગીત.
- (ચ) 'નવ્ય વિવેચન' (ન્યૂ ક્રિટિસિઝમ) : પરિચય.

૩. ગુજરાતી વિવેચનસાહિત્યનાં ઇતિહાસ :

... ૨૦ ગુણ

- નર્મદ, નવલરામ, રમણભાઈ નીલકંઠ, નરસિંહરાવ, આનંદશંકર ધ્રુવ, બ. ક. ઠાકોર, રા. વિ. પાઠક, ઉમાશંકર જોષી, સુન્દરમ, સુરેશ જોષી અને સાંપ્રત વિવેચનધારાના વિશિષ્ટ પ્રદાનનો પરિચય.

સૂચિત પુસ્તકો

૧. "કાવ્યવિચાર" : સુરેન્દ્રનાથ દાસગુપ્તા, અનુ. નર્મદાસ પારેખ
૨. 'Making of Literature' : by Scott James
૩. 'Critical Approaches to Literature' : by David Diaches
૪. 'અભિનવગુપ્તનો રસવિચાર અને બીજા લેખો' : નર્મદાસ પારેખ
૫. 'આપણું વિવેચન સાહિત્ય' ભાગ-૧ : હીરાબહેન પાઠક
૬. 'ગુજરાતી સાહિત્ય વિવેચન' : જયન્ત કોઠારી.

પ્રશ્નપત્ર ૩ : સાહિત્યસ્વરૂપનો અભ્યાસ : નિબંધ

મુદ્દાઓ :

૧. સાહિત્યમાં સ્વરૂપ (ફોર્મ)ની વિભાવના
૨. સાહિત્યસ્વરૂપનાં લક્ષણો
૩. એનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો
૪. સ્વરૂપના ઉદ્ભવની પીઠિકા
૫. ગુજરાતીમાં એનો વિકાસ
૬. એની આધુનિક સ્થિતિ.

સાહિત્યસ્વરૂપના અભ્યાસક્રમમાં મદદરૂપ થાય તે માટે નીચેનાં પુસ્તકો સૂચવવામાં આવે છે :

૧. 'દૂરના એ સુર' : દિગ્વીશ મહેતા
૨. 'પશ્યન્તી' : સુરેશ જોષી
૩. 'નંદ સામવેદી' : ચંદ્રકાન્ત શેઠ
૪. રવીન્દ્ર નિબંધ સૌરભ (સંપાદન : અનીલા દલાલ).

કેટલાક મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો

૧. 'સુરેશ જોષીની સર્જનયાત્રા' : માલા કાપડિયા
૨. નિબંધ-સ્વરૂપ અને વિકાસ : પ્રવીણ દરજી
૩. લલિત નિબંધ : પ્રવીણ દરજી
૪. નિબંધ અને ગુજરાતી નિબંધ : સં. જયંત કોઠારી
૫. સુરેશ જોષીથી સુરેશ જોષી : સુમન શાહ
૬. નિબંધકાર સુરેશ જોષી : મણિલાલ પટેલ

વૈકલ્પિક પ્રશ્નપત્ર ૩ : સાહિત્ય અને તત્ત્વજ્ઞાન (Literature and Philosophy)

મુદ્દા :

૧. સાહિત્યકલા અને તત્ત્વજ્ઞાનનું સ્વરૂપ.
૨. કલામીમાંસા (Poetics) અને તત્ત્વજ્ઞાન (Philosophy)ની પરંપરાઓ.
૩. સત્ય, વાસ્તવિકતા અને સૌંદર્યનો કલા સાથેનો સંબંધ.
૪. ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાન : વેદો, ઉપનિષદો, બ્રાહ્મણગ્રંથો, શુદ્ધદર્શનો આદિનો પરિચય.
૫. પશ્ચિમનું તત્ત્વજ્ઞાન : કાન્ટ, શોપનહાવર, નિત્શ, હાઈડેગર, હ્યુસેર્લ, ક્રિકેગાર્ડ, સાર્ટ્ર આદિના પરિચય.
૬. ભારતીય કાવ્યમીમાંસા અને પશ્ચિમની કાવ્યમીમાંસા
૭. કિનોમિન્નલાંજી (પ્રતિભાસ વિજ્ઞાન) અને અસ્તિત્વવાદ.
૮. સાહિત્યસર્જન અને અન્ય વ્યારિક વલણો : આદિમતાવાદ, વાસ્તવવાદ, પ્રકૃતિવાદ, પરાવાસ્તવવાદ, સાહિત્યમાં શૂન્ય અને અસંબંધ (એબ્સર્ડ)ની વિભાવના.

એમ.એ. ભાગ ૧ (ફક્ત એન્ટાયર)ના વિદ્યાર્થીઓ માટે

પ્રશ્નપત્ર ૪ : આધુનિક ગુજરાતી સાહિત્ય (Modern Gujarati Literature)

(અ) સંદ્ભાતિક :

૧. આધુનિકતાની વિભાવના
૨. ભારતીય સાહિત્યમાં આધુનિકતાનો પ્રભાવ
૩. ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતાનો પ્રવાહ
૪. આધુનિકતાવાદ.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ એક સાહિત્યસ્વરૂપ :

૧. નવલકથા ૨. કવિતા ૩. ટૂંકી વાર્તા ૪. નાટક-એકાંકી
નાટકનો સ્વરૂપનો અભ્યાસ (સૂચિત નાટકો).
૧. 'કમ. મકનજી ક્યાં ચાલ્યા' ? : સિતાંશુ યશયન્દ્ર
૨. 'ચેસ' : યુજિન આયનેસ્કો.

કેટલાક મહત્ત્વના સંદર્ભગ્રંથો

૧. સાહિત્યમાં આધુનિકતા : સુમન શાહ
૨. આધુનિકતા અને ગુજરાતી કવિતા : ભોલાભાઈ પટેલ.
૩. આધુનિકતાવાદ : પ્રમોદકુમાર પટેલ